

**AZ EURÓPAI UNIÓ
TANÁCSA**

**Brüsszel, 2007. december 3. (25.01)
(OR. en)**

16031/07

LIMITE

COHOM 121

FELJEGYZÉS

Küldi: az emberi jogi munkacsoport

Címzett: a PBB

Tárgy: A gyermek jogainak előmozdítására és védelmére vonatkozó uniós
iránymutatások

I. Bevezetés

1. A gyermek jogairól szóló egyezmény mind a mai napig a legszélesebb körben megerősített emberi jogi szerződés . A két fakultatív jegyzőkönyvével összefüggésben az egyezmény a gyermek jogainak előmozdítására és védelmére vonatkozó, jogilag kötelező nemzetközi előírásokat tartalmaz. A gyermek jogaira vonatkozó más nemzetközi és regionális előírásokkal együtt – beleértve az Európa Tanács által elfogadottakat is – ezen eszközök amellet, hogy a gyermek jogai érvényre juttatása folyamatának előmozdításához és ellenőrzéséhez hivatkozási alapul szolgálnak, szilárd alapot biztosítanak ahhoz, hogy az emberi jogokat valamennyi gyermek megkülönböztetéstől mentesen élvezhesse.

2. Az Egyesült Nemzetek 2002 májusában tartott, gyermekekkel foglalkozó rendkívüli ülészakán további nemzetközi kötelezettségvállalások történtek a gyermekek jogainak előmozdítása és védelme vonatkozásában, a végrehajtási és az ellenőrzési eljárás tekintetében határidős stratégia biztosításával. Az ENSZ-közgyűlés 2002. évi rendkívüli ülészakának „A gyermekekhez igazított világ” című nyilatkozata és cselekvési terve elfogadásával az állam- és kormányfők elkötelezték magukat a gyermekek jogainak világméretű előmozdítása, valamint az elfogadott célok, stratégiák és intézkedések végrehajtása mellett.
- A gyermek jogai szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró Millenniumi Nyilatkozatot és a millenniumi fejlesztési célokat továbbá világszerte jóváhagyták. A 2005. évi világcsúcstalálkozó záródokumentuma újra hangsúlyozta az említettek célkitűzéseinek és céljainak fontosságát.
3. Uniós szinten az emberi jogok területére vonatkozó iránymutatások szilárd regionális keretet biztosítanak az uniós munka számára, amely az átfogó uniós emberi jogi külpolitika keretében az emberi jogoknak a gyermekek jogai tekintetében is történő előmozdítására és védelmére irányul. A gyermekek jogainak előmozdítása érdekében az EU évek óta többek között különösen a következők elemekre kiterjedő sokirányú tevékenységet folytat:
- a gyermekek és a fegyveres konfliktusok kapcsolatáról szóló 2003. évi uniós iránymutatások végrehajtása;
 - a gyermekek jogainak előmozdítása a harmadik országokban, különösen politikai párbeszéd keretében;
 - a gyermekek jogainak előmozdítását és védelmét célzó projekteknek különösen az „Európai kezdeményezés a demokráciáért és az emberi jogokért” keretében történő finanszírozása;
 - a bővítési folyamat egésze alatt a gyermekjogok előmozdításának és a gyermekvédelmi reform támogatásának figyelemmel kísérése a tagjelölt és potenciális tagjelölt országokban;

- az EU a latin-amerikai államokkal együtt az Egyesült Nemzetek Szervezetében évente szorgalmazza a „Gyermek jogai”-ra vonatkozó határozatot, és rendszeresen felszólítja az államokat a gyermek jogairól szóló egyezmény és annak fakultatív jegyzőkönyvei aláírására, megerősítésére és végrehajtására;
- a gyermekjogok védelmének területén működő érintett nemzetközi és regionális szereplők – kiemelten az ENSZ-főtitkár, az ENSZ Biztonsági Tanácsa, az ENSZ-egyezmény alapján létrehozott testületek (különösen a Gyermekjogi Bizottság) – munkájának elősegítése, továbbá a különleges ENSZ-eljárásoknak és -mechanizmusoknak a támogatása, valamint az érintett ENSZ-szervezetek (főként az UNICEF, az OHCHR, az ILO, a WHO és az UNFPA) és a regionális mechanizmusok – különösen az Európa Tanács, az EBESZ, a Gyermekkel foglalkozó ombudsmanok európai hálózata és a civil társadalmi szervezetek – támogatása;
- Az EU fejlesztési politikájában az „*Európai konszenzus a fejlesztési politikáról*” – a főbb nemzetközi emberi jogi keretekre és a millenniumi fejlesztési célokra történő hivatkozás révén – rendelkezik az uniós tagállamokban érvényes gyermekjogok tiszteletben tartására vonatkozó vetülettel.
Az EK háromoldalú megközelítést érvényesít a gyermekekre vonatkozóan, amely olyan egyedi kérdésekkel foglalkozik, mint i. a gyermekek elleni erőszak, a fegyveres konfliktusok által érintett gyermekek, valamint a gyermekkereskedelem kérdése stb., ii. az oktatáshoz és az egészségügyhöz hasonló konkrét területeken a gyermekek jogainak és szükségleteinek kérdése, valamint iii. a gyermekjogok érvényre juttatásának fokozása, mint az EK által finanszírozott valamennyi program és projekt során figyelembe veendő, több területet érintő kérdések egyike.
Az e politika végrehajtását célzó útmutatók, valamint a gyermekek jogainak tagállami szintű érvényesítésére vonatkozó közösségi iránymutatások megkövetelik, hogy a gyermekek jogait jogalapú megközelítés alapján, minden kérdésre kiterjedően szabályozzák. Az ágazati politikára vonatkozó dokumentumok további eszközök az intézkedésekhez.

4. A gyermekek jogaira vonatkozó eszközök, előírások és kötelezettségvállalások átfogó kerete és az elfogadott célkitűzések elérésében megvalósult kezdeti eredmények ellenére gyermekek milliói számára a napi valóság még mindig éles ellentétben áll e kötelezettségvállalásokkal és célkitűzésekkel: még mindig vannak gyermekek, akik a túlélést érintő nagy fenyegetésekkel néznek szembe, a minőségi oktatás, a megfelelő egészségügy és szociális ellátás hiányától szenvednek; akik a gyermekmunka legrosszabb formáinak, a szexuális kizsákmányolásnak és visszaélésnek, a betegségeknek, a fegyveres konfliktusoknak és az erőszak különböző formáinak az áldozatai; akiket idő előtt házasságba kényszerítenek és akiknek ártalmas hagyományos gyakorlatokat kell elviselniük. A kiszolgáltatott csoportokhoz tartozó gyermekeket és a különösen nehéz helyzetben lévő gyermekeket különleges kockázatok fenyegetik, emellett hátrányos megkülönböztetésnek, marginalizálódásnak és kirekesztésnek vannak kitéve. A leánygyermekek sajátos kockázatokkal szembesülnek, és különleges figyelmet kell nekik szentelni.

Az ENSZ-közgyűlés 2002. évi, gyermekekről szóló rendkívüli ülészakát (UNGASS) követő intézkedések, valamint a Gyermekjogi Bizottság ellenőrző munkája során fény derült arra, hogy a gyermek jogairól szóló egyezmény végrehajtása még mindig elégtelen, továbbá hogy az UNGASS sok határidős célkitűzésének teljesítése és a millenniumi fejlesztési célok teljesítménymérői messze elmaradnak a szükségéstől.

5. A helyzet megoldása érdekében, valamint hogy az emberi jogi külpolitikájában a gyermekjogok előmozdítását célzó tartósabb és rendszeresebb fellépést tegyen lehetővé, az EU úgy döntött, hogy a gyermekek jogainak világméretű előmozdítását és védelmét mostantól a következő iránymutatásokra alapozza:

II. Politikai háttér: Az iránymutatások rendeltetése

„A gyermek jogainak előmozdítására és védelmére vonatkozó uniós iránymutatások”-kal az EU hangsúlyozza a főbb nemzetközi és európai emberi jogi eszközök, szabályok és előírások, valamint a gyermek jogainak előmozdítása és védelme szempontjából jelentős politikai kötelezettségvállalások – különösen az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, a Gyermek Jogairól szóló Nyilatkozat, az Emberi Jogok Nemzetközi Egyezségokmányai, a gyermek jogairól szóló egyezmény és annak két fakultatív jegyzőkönyve, az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Európai Egyezmény, a Nemzetközi Büntetőbíróság alapokmánya, valamint a Millenniumi Fejlesztési Nyilatkozat és a millenniumi fejlesztési célok, az ENSZ-közgyűlés 2002. évi rendkívüli ülésszakának „A gyermekekhez igazított világ” című nyilatkozata és cselekvési terve, valamint a gyermekjogok szempontjából jelentős, a II. mellékletben felsorolt más eszközök és előírások – fontosságát.

Az EU újfent megerősíti azon elkötelezettségét, hogy az emberi jogi külpolitikájában prioritást élvező kérdésként tekint a gyermekek, azaz a 18 év alatti személyek VALAMENNYI jogának előmozdítására és védelmére, figyelembe véve a gyermek érdekeit, valamint a gyermekeknek a hátrányos megkülönböztetéssel szembeni védelemhez és a döntéshozatali folyamatokban történő részvételhez való jogát, amely a demokrácia, az egyenlőség, a megkülönböztetés-mentesség, a béke és a társadalmi igazságosság elvén, továbbá az emberi jogok – beleértve a fejlődéshez való jogot is – egyetemességének, oszthatatlanságának, egymásrautaltságának és egymással való kölcsönös összefüggésének elvén alapul.

E célok elérése érdekében az EU támogatja az ezen iránymutatásokban foglalt általános intézkedéseket, valamint prioritást élvező területeken tett egyedi fellépéseket, külön meghatározandó végrehajtási stratégiák alapján. **A gyermek jogainak előmozdítására és védelmére** vonatkozó integrált megközelítés elfogadása révén az EU **ezen iránymutatásaival** kiegészíti a *gyermekek és a fegyveres konfliktusok kapcsolatáról* szóló 2003. évi uniós *iránymutatásokat*, amelyek továbbra is megszabják az említett területen megvalósítandó uniós fellépések irányát.

Az iránymutatások különösen a következőkhöz járulnak hozzá:

- A gyermek jogainak nagyobb hangsúly biztosítása a nemzetközi programban, e jogok érvényre juttatása céljából, valamint a gyermekjogok megsértésének megakadályozása érdekében, világszerte, különösen nemzeti szinten;
- a gyermekek jogainak teljes körű érvényesítése melletti uniós elkötelezettség hangsúlyozása, ahogy az a vonatkozó nemzetközi eszközökben, leginkább a gyermek jogairól szóló egyezményben és annak fakultatív jegyzőkönyveiben szerepel;
- annak hangsúlyozása, hogy a gyermekek jogai az egyetemes emberi jogok elidegeníthetetlen, szerves és oszthatatlan részét alkotják, és hogy a gyermekek jogairól szóló egyezmény által elismert valamennyi jog egyenlő mértékben fontos, annak ellenére, hogy az említett jogok érvényesítését célzó intézkedések prioritási sorrendjét az egyes tagállamok sajátos helyzetére tekintettel kell meghatározni;
- a gyermek jogairól szóló egyezmény és annak két fakultatív jegyzőkönyve, valamint a gyermekjogokra vonatkozó egyéb nemzetközi és regionális eszközök és előírások végrehajtási folyamatának előmozdítása;
- a gyermekjogokkal kapcsolatos uniós intézkedések vonatkozásában a tudatosság növelése az Unión belül és a harmadik országokban;
- a gyermekjogok érvényesítésének támogatása az uniós politikában és intézkedésekben, továbbá valamennyi érintett uniós szereplő kapacitásának növelése a gyermekjogok területén;
- a szinergiák előmozdítása és az intézményközi együttműködés megerősítése, továbbá az uniós intézmények intézkedéseinek kiegészítése, beleértve többek között az Európai Bizottság által a gyermekjogok területén támogatott kezdeményezéseket;
- a harmadik országokkal való kapcsolataiban, valamint a gyermekek jogainak előmozdítása és védelme szempontjából jelentős nemzetközi fórumokon felhasználandó további operatív eszköz biztosítása az EU számára.

III. Operatív iránymutatások

A. Alapelvek

Harmadik országokkal való kapcsolataiban és nemzetközi fórumokon az EU különösen a következőket szándékozik végrehajtani:

- tevékenyen elősegíti a gyermekjogok előmozdítása és védelme tekintetében kitűzött céljait az EU emberi jogi külpolitikájának szerves részeként, beleértve a fejlesztés, a béke és a biztonság összefüggésében, és támogatja e céloknak az egyéb uniós külpolitikákba – többek között a politikai párbeszéd, a fejlesztési együttműködés, a humanitárius segítségnyújtás és a csatlakozási folyamat révén – való érvényre juttatását;
- emberi jogi alapú megközelítés alkalmazása e célok végrehajtása során, amelyet a gyermek jogairól szóló egyezmény alapelvei – vagyis a megkülönböztetés-mentességnek, a gyermek érdekének, a gyermek részvételének, valamint a gyermek túlélésének és fejlődésének elve – vezérelnek;
- holisztikus megközelítés előmozdítása, ezáltal a gyermekek jogai oszthatatlanságának, kölcsönös függésének és összekapcsolódásának megerősítése, az aggodalomra okot adó, prioritást élvező területeknek biztosított külön figyelem mellett;
- a vonatkozó nemzetközi eszközökkel és előírásokkal – különösen a gyermek jogairól szóló egyezménnyel – teljes körű összhangban a gyermek jogainak előmozdítása és védelme, valamennyi szükséges jogszabályi, közigazgatási és egyéb intézkedés – különösen a Gyermekjogi Bizottság által „általános végrehajtási intézkedés” -ként meghatározott¹, több területre kiterjedő intézkedések – elfogadásával.
- a következők kapacitásépítésének célja: „kötelezettek” (államok és kormányok, kötelezettségeik teljesítése érdekében), valamint a „jogosultak” (gyermekek, jogaik kihasználása és igénylése céljából).

¹ 5. általános észrevétel (2003).

B. Uniós célkitűzések

- A harmadik országok emlékeztetése és bátorítása a gyermek jogainak előmozdítására és védelmére vonatkozó nemzetközi jogszabályok és politikai kötelezettségvállalások szerinti jogi kötelezettségeik és egyedi kötelezettségvállalásaik tiszteletben tartására és teljesítésére, valamint ezen országoknak az említettek érdekében tett erőfeszítéseinek támogatása, különös tekintettel a gyermek jogairól szóló egyezményben és annak fakultatív jegyzőkönyveiben, az ENSZ-közgyűlés rendkívüli ülészakának „*A gyermekekhez igazított világ*” című nyilatkozatában és cselekvési tervében, a Millenniumi Nyilatkozatban és a millenniumi fejlesztési célokban foglalt kötelezettségekre, valamint a világ-csúcstalálkozó záródokumentumában szereplő vonatkozó rendelkezésekre, és az említett országok támogatása e kötelezettségek és vállalások teljesítésében;
- a gyermek jogairól szóló egyezményben, annak fakultatív jegyzőkönyveiben, valamint a gyermekek jogaira vonatkozó egyéb nemzetközi és regionális eszközökben és előírásokban szereplő alapelvekkel és rendelkezésekkel kapcsolatos tudatosság növelése és az említettek jobb megértésének elősegítése;
- a gyermekek jogainak előmozdítása és védelme érdekében az egyedi, prioritást élvező területeken folyamatban lévő uniós erőfeszítések kiegészítése és megerősítése a többoldalú fórumokon, valamint az EU-nak a harmadik országokkal fennálló kapcsolataiban;
- koherencia javítása a tagállamok által végzett tevékenységek között, valamint az Európai Unió gyermekjogokkal kapcsolatos átfogó külső fellépései során.

C. Operatív eszközök az uniós intézkedésekhez az EU harmadik országokkal fennálló kapcsolataiban

E célkitűzések elérése érdekében az EU különösen a következő eszközöket használja a fellépései során:

- **Politikai párbeszéd** (vagyis a gyermekek jogainak napirendre tűzése a nemzetközi és regionális szervezetekben és a harmadik országokkal valamennyi szinten folytatott üléseken és megbeszéléseken – beleértve a miniszteri tárgyalásokat, a közös bizottsági üléseket, a Tanács elnöksége, a trojka, a misszióvezetők vagy a Bizottság által vezetett hivatalos párbeszédet), különösen az alábbi célkitűzésekkel:
 - a gyermekjogokkal, valamint az azok előmozdítására és védelmére irányuló nemzetközi szabályokkal és előírásokkal kapcsolatos tudatosság növelése;
 - a gyermekjogra vonatkozó jelentősebb nemzetközi eszközök megerősítésének és hatékony végrehajtásának előmozdítása;
 - a jogalkotási reform előmozdítása, biztosítandó a gyermek jogaira vonatkozó nemzeti jogszabályok nemzetközi szabályoknak és előírásoknak való megfelelését;
 - a nemzeti független gyermekjogi intézmények párizsi elvekkel összhangban zajló fejlesztésének előmozdítása;
 - a tárcaközi tevékenységek, valamint a tagállami és tagállaminál alacsonyabb szintű hatóságok tevékenysége hatékony összehangolásának előmozdítása, valamint a megfelelő források kiutalása a gyermek jogai előmozdításának és védelmének biztosítása céljából;
 - a gyermek jogainak előmozdítása és védelme érdekében gyermekekre összpontosító mutatók és gyermekekre vonatkozó hatásvizsgálatok kidolgozása;
 - a civil társadalom bevonásának elősegítése a gyermek jogainak előmozdításába és védelmébe;

- a gyermekeknek a jogaik előmozdítására és védelmére vonatkozó döntéshozatali folyamatokban való részvételének elősegítése.
- a gyermekek jogainak előmozdítása és védelme szempontjából jelentős aktuális fejleményekre való reagálást célzó **demarsok** (adott esetben nyilvános nyilatkozatokkal kapcsolatban), különösen azzal a céllal, hogy a harmadik országokat a gyermekek jogainak előmozdítása és védelme érdekében hatékony intézkedések meghozatalára ösztönözzék, többek között a Gyermekjogi Bizottság és az ENSZ-egyezmény alapján létrehozott egyéb releváns testületek záró észrevételeinek figyelembevételével, valamint az ENSZ-ügynökségektől, a regionális szervezetektől, a nemzeti független intézményektől és a civil társadalmi szervezetektől származó információk felhasználásával;
- **Két- és többoldalú együttműködés**, beleértve a következő intézkedéseket:
- a fejlesztési és humanitárius segítségnyújtási programok felgyorsítása a gyermekek jogaira való összpontosítással;
 - a gyermekek jogainak érvényesítése a kereskedelmi tárgyalásokon, tervezési megbeszéléseken, az országstratégiai dokumentumokban, a fejlesztési célkitűzésekre vonatkozó párbeszédekben és a gyermekekre vonatkozó nemzeti cselekvési tervekben, ahogy azt az UNGASS előírányozta;
 - a gyermek jogainak előmozdítását célzó projektek finanszírozása során kétoldalú és közösségi finanszírozású fejlesztési együttműködési programok felhasználása;
 - törekvés a tagállamok által, valamint az Európai Unió gyermekjogokkal kapcsolatos átfogó külső fellépései során végzett tevékenységek közötti koherencia biztosítására, különösen a prioritást élvező területeken;
 - a nemzeti struktúrák és intézmények megerősítése, a vonatkozó nemzetközi előírásokkal összhangban lévő jogalkotási reform elősegítése, valamint nemzeti független gyermekjogi intézmények létrehozása a párizsi elvekkel összhangban;

- gyermekekre összpontosító mutatók és gyermekekre vonatkozó hatásvizsgálatok kidolgozása;
 - a civil társadalom bekapcsolásának és a gyermekek részvételének előmozdítása.
- **Partnerségek kialakítása többek között az alábbi nemzetközi érdekelt felekkel, valamint a velük való koordináció fokozása:**
- az ENSZ, különösen az ENSZ emberi jogi mechanizmusai, a különleges ENSZ-eljárások és az ENSZ-egyezmény alapján létrehozott testületek, különösen a Gyermekjogi Bizottság;
 - az ENSZ szervezetei, különösen az UNICEF, az OHCHR, az ILO, a WHO és az UNFPA;
 - regionális szervezetek, különösen az Európa Tanács és az EBESZ;
 - az Európai Gyermekjogi Fórum;
 - a köz- és magánszféra partnerségei, kutatási intézmények;
 - a civil társadalom és nemzetközi pénzügyi szervezetek.

D. Végrehajtás

i. A gyermekek jogainak megerősítését célzó általános intézkedések

Elviekben az EU elkötelezett marad a gyermek valamennyi jogának egyenlőségen alapuló előmozdítása és védelme mellett. Az EU ennél fogva folytatja és fokozza a külső emberi jogi politikában, a többoldalú fórumokon és a harmadik országokkal fennálló kapcsolataiban tett erőfeszítéseit, a következőkre ösztönözve az országokat:

a) *A nemzetközi szabályok és előírások betartása és azok végrehajtása, valamint együttműködés a nemzetközi emberi jogi mechanizmusokkal és eljárásokkal, különösen az alábbiak révén:*

- A gyermekek jogainak előmozdítása és védelme vonatkozásában meglévő nemzetközi eszközökhöz és előírásokhoz – különösen a gyermek jogairól szóló egyezményhez és annak fakultatív jegyzőkönyveihez, a 138. és 182. ILO-egyezményhez, a menekültek jogállásáról szóló ENSZ-nyilatkozathoz, a fogyatékkal élők jogairól szóló egyezményhez és a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumához – való csatlakozás, az említettek betartása és hatékony végrehajtásuk elősegítése,
- a nemzetközi emberi jogi szervezetek – beleértve a Gyermekjogi Bizottságot is – védelmi intézkedésekre vonatkozó kéréseinek, döntéseinek, határozatainak és ajánlásainak való megfelelés;
- az érintett ENSZ emberi jogi mechanizmusokkal és eljárásokkal, tematikus és tagállami mechanizmusokkal – különösen a gyermekek jogainak előmozdítására és védelmére vonatkozókkal – folytatott együttműködés;
- az Európa Tanács vonatkozó mechanizmusaival folytatott együttműködés, és az Emberi Jogok Európai Bírósága határozatainak való megfelelés előmozdítása;
- együttműködés a regionális mechanizmusokkal a gyermekek jogainak előmozdításának és védelmének biztosítása érdekében, az előrehaladás nyomon követését is beleértve.

b) a kapacitás megerősítése a gyermekek jogainak előmozdítása és védelme érdekében nemzeti szinten, különösen az alábbiak által:

- a gyermek jogai előmozdítását és védelmét célzó átfogó nemzeti tervek vagy stratégiák kidolgozásának támogatása;
- a gyermek jogainak előmozdítását és védelmét célzó nemzeti és nemzetinél alacsonyabb szintű fellépések összehangolására irányuló kormányzati mechanizmusok kidolgozásának és megerősítésének támogatása.

c) Az ellenőrzési eljárások és struktúrák javítása, különösen a következők által:

- az adatbázisok és felügyeleti rendszerek tökéletesítése, valamint a gyermekjogok szerint lebontott, vonatkozó adatok összegyűjtése, elemzése és terjesztésének elősegítése;
- a gyermekjogokra vonatkozó kutatás támogatása és a gyermekek bevonása a kutatásba és az ellenőrzésbe;
- megfigyelői kapacitások kialakítása, többek között a gyermekjogokkal foglalkozó nemzeti független intézmények, mint pl. az ombudsmanok létrehozásával;
- a civil társadalom részvételének előmozdítása.

d) *A gyermekjogok előmozdítását és védelmét elősegítő források kiutalásának előmozdítása, különösen az alábbiak révén:*

- olyan eszközök kidolgozásának és alkalmazásának támogatása – többek között nemzetközi együttműködés keretében –, amelyek segítségével a gyermekek láthatóvá válnak a költségvetési folyamatban a nemzeti és a nemzetinél alacsonyabb szinteken;
- a gazdasági és szociálpolitikák gyermekekre gyakorolt hatása értékelésének előmozdítása.

e) *A gyermekjogok előmozdítását és védelmét célzó jogszabályi reform előmozdítása, különösen az alábbiak révén:*

- a nemzeti jogszabályok meghozatalának és felülvizsgálatának ösztönzése és támogatása, a jogszabályoknak a gyermekjogok előmozdítására és védelmére vonatkozó nemzetközi szabályoknak és előírásoknak – különösen a gyermek jogairól szóló egyezménynek és az egyezmény fakultatív jegyzőkönyveinek – való megfelelése érdekében;
- a bűnüldöző szervek kapacitásbővítésének ösztönzése és támogatása a gyermekjogok megsértésének kivizsgálása érdekében, továbbá a gyermekjogok megsértésének kivizsgálására és a jogsérelmekkel kapcsolatos felelősségre vonásra irányuló gyermekbarát eljárások kidolgozása.

f) *A gyermekjogok megsértése elleni küzdelem és a jogsértéstől való elrettentés, különösen az alábbiak révén:*

- a gyermekjogok megsértésének és a gyermekekkel való rossz bánásmódnak jogszabályokban való betiltása, beleértve a büntetőjogi jogszabályokat is, továbbá a gyermek elleni jogsérelmek büntetlenségének beszüntetése;
- a gyermekek jogai mindennemű megsértésének a legmagasabb szinten való elítélése, beleértve ezeknek a büntetőjogba büncselekményként való beillesztését is;

- a gyermekjogok megsértésének megelőzését célzó hatékony jogszabályi, közigazgatási, igazságszolgáltatási és egyéb intézkedések meghozatala állami hatáskörben, valamint az említett jogsérelmek büntetlensége elleni küzdelem;
- nemzeti jogi garanciák megteremtése a gyermekek jogainak előmozdítása és védelme érdekében;
- hatékony képzés biztosítása a gyermekekkel foglalkozó és gyermekekért tevékenykedő bűnüldözési tisztviselők és a gyermekekkel foglalkozó és gyermekekért tevékenykedő egyéb érintett szakemberek számára a gyermekek jogai biztosításának előmozdítása érdekében, valamint a nemzetközi szabályoknak és eszközöknek való megfelelés biztosítása;
- gondoskodás a gyermekek elleni jogsérelmek áldozatainak felépüléséről, rehabilitációjáról és társadalmi újrabeilleszkedéséről.

g) A gyermekeknek az őket érintő politikákra vonatkozó döntéshozatalban és végrehajtásban való hatékonyabb részvételre való felkészítése, és a részvételük megkönnyítése

h) A családok és egyéb gondozók kapacitásának növelése a gyermekjogok védelmével kapcsolatos szerepük teljes körű betöltése érdekében

i) A gyermekjogok területén zajló programokkal kapcsolatos tudatosság kialakításának támogatása, különösen az alábbiak révén:

- kampányok támogatása a nyilvánosság gyermekjogokkal kapcsolatos tudatossága kialakításának, valamint a gyermekjogok előmozdításának és védelmének biztosítása érdekében;
- a gyermekjogok iskolai tantervekbe történő beillesztésének támogatása, és valamennyi érintett területen szakmai képzési programok kidolgozása.

ii. A gyermekjogoknak a prioritást élvező területeken való megerősítését célzó egyedi fellépések

Ezen iránymutatások átfogó keretében egyedi fellépésre kerül sor a prioritást élvező területeken az ezen iránymutatásokat kiegészítő külön végrehajtási stratégiák alapján. Annak érdekében, hogy az EU tartósan megfelelőbben foglalkozzon a különböző gyermekjogokkal, a COHOM prioritást élvező területeket választ ki kétéves időtartamra, továbbá egy megfelelő végrehajtási stratégia is kidolgozásra kerül. A prioritást élvező területeket rendszeresen felülvizsgálják és esetlegesen változtatják. Az első prioritást élvező ilyen terület „a gyermekekkel szembeni erőszak minden formája” lesz, amelynek végrehajtási stratégiáját az I. melléklet tartalmazza.

iii. A tanácsi munkacsoportok szerepe

Megbízásával összhangban a COHOM felügyeli a gyermek jogainak előmozdítására és védelmére vonatkozó iránymutatások végrehajtását és nyomon követését, szoros együttműködésben és összhangban az egyéb, ilyen kérdésekkel foglalkozó tanácsi munkacsoportokkal. Ez a következőket foglalja magában:

- a gyermekjogok előmozdítása és védelme kérdésének a vonatkozó uniós politikákba és intézkedésekbe történő beépítésének elősegítése;
- az iránymutatások végrehajtása ellenőrzésének elvégzése megfelelő időközönként, *ad-hoc* üléseken;
- éves jelentés a Tanácsnak adott esetben a PBB-n és a COREPER-en keresztül az iránymutatások végrehajtásában elért haladásról.

iv. Informális platform a külső harmadik felekkel folytatott véleménycserék számára

Ezen iránymutatások végrehajtása során a COHOM adott esetben informális véleménycserét folytathat külső harmadik felekkel, különösen nem kormányzati szervezetekkel és nemzetközi szervezetekkel. A Bizottság teljes mértékben közreműködik. A Tanács biztonsági szabályzatának elfogadásáról szóló, 2001. március 19-i 2001/264/EK tanácsi határozatot tiszteletben kell tartani. ¹

E. Ellenőrzés és jelentés

Ezen iránymutatások széles alkalmazási körére tekintettel az EU az iránymutatások végrehajtásának ellenőrzési folyamatában törekedni fog az Unión kívüli érintett szereplők szakértelmének széles körű felhasználására, és az említettekkel – különösen az ENSZ szerveivel és mechanizmusaival, a különleges eljárásokkal, az ENSZ-egyezmény alapján létrehozott testületekkel – főként a Gyermekjogi Bizottsággal –, az ENSZ szervezeteivel (különösen a következőkkel: OHCHR, UNICEF, WHO, UNDP, ILO és UNFPA), valamint a civil társadalommal – való szoros együttműködésre.

F. Értékelés

A Tanács emberi jogi munkacsoportja, a COHOM:

- azok elfogadását követően két évente felülvizsgálja ezen iránymutatásokat és a végrehajtási stratégiát;
- az iránymutatások első felülvizsgálatát a végrehajtás során elért eredményekre és a további javításokra irányuló javaslatokra, valamint annak meghatározására összpontosítja, hogy a prioritást élvező területet fenn kell-e tartani a következő felülvizsgálatig vagy az változtatásra szorul-e, a felülvizsgálat eredményét pedig benyújtja a Tanácsnak;

¹ Hivatkozás: HL L 101., 2001.4.11., 1. o.

- a végrehajtási stratégia első felülvizsgálatát a kísérleti programra és az országstratégiák kidolgozásában elért eredményekre összpontosítja;
- törekszik az ENSZ-szel és a regionális kormányközi szervezetekkel, a nem kormányzati szervezetekkel és egyéb érintett szereplőkkel az ezen iránymutatások végrehajtása és ellenőrzése során való együttműködés további módozatainak meghatározására, és adott esetben a vonatkozó javaslatokat nyújt be a COREPER vagy a Tanács számára;
- előmozdítja és nyomon követi a gyermekek jogai előmozdítása és védelme ügyének a vonatkozó uniós politikákban, regionális és többoldalú fórumokon való további érvényesítését, valamint aktívan terjeszti ezen iránymutatásokat, és szorgalmazza azok végrehajtását a tagállamok, az EU Bizottsága és az Európai Parlament felé.

**„A gyermekekkel szembeni erőszak minden formája” elleni küzdelem kiemelt területére
irányuló végrehajtási stratégia**

I. Bevezetés

„A gyermek jogainak előmozdítására és védelmére vonatkozó uniós iránymutatások” végrehajtására irányuló egyedi fellépések lehetővé tétele érdekében az EU „a gyermekekkel szembeni erőszak minden formája” elleni küzdelem területét jelölte meg ezen iránymutatások első prioritást élvező területeként.

A gyermekekkel szembeni erőszak – amely a kulturális környezettől, szociális helyzettől, oktatástól, jövedelmi helyzettől és etnikai származástól függetlenül jelentkezik – a gyermekek jogainak különösen széles körű megsértését jelenti, és a gyermekek fejlődési szükségleteit is veszélyezteti. A gyermekek – kortól függetlenül – a világ minden részén továbbra is ki vannak téve az erőszak különböző formáinak, a fizikai, lelki, pszichológiai és szexuális erőszakot, a kínzást és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, a gyermekek kizsákmányolását és a velük való visszaélést, a túszejtést, a családon belüli erőszakot, a gyermekekkel és szerveikkel való kereskedelmet, illetve ezek értékesítését, a pedofiliát, a gyermekprostitúciót, a gyermekpornográfiát, a gyermekszexturizmust, a bandatagsággal kapcsolatos erőszakot, az ártalmas hagyományok valamennyi formáját, valamint az iskolai testi fenyegetést is beleértve. A hivatalos becslések szerint a 2002. év folyamán például 150 millió 18 év alatti lány és 73 millió 18 év alatti fiú vált erőszakos közönség áldozatává vagy szenvedett el egyéb formájú szexuális erőszakot. 100 és 140 millió fő közé tehető azon lányok és nők száma a világon, akikről feltételezhető, hogy átestek a női nemi szervek megcsönkítésének valamely formáján. Még 2004-ben is 126 millió gyermek volt kitéve veszélyes munkavégzésnek.

Jóllehet a gyermekekkel szembeni erőszak következményei az erőszak jellegétől és súlyosságától függően különbözhetnek, az erőszak rövid és hosszú távú utóhatásai a legtöbb esetben súlyosak és ártalmasak. A gyermekek kiszolgáltatottsága és felnőttektől való függése különleges törődést és határozott nemzetközi fellépést igényel, hogy ily módon meg lehessen védeni őket az erőszak valamennyi formájától.

II. Célkitűzések

Az Európai Unió – a gyermekek jogait előmozdítandó, valamint annak érdekében, hogy meg lehessen védeni a gyermekeket az erőszak valamennyi formájától – kétoldalú megközelítést érvényesít, amely az ENSZ-főtitkár gyermekek elleni erőszakkal foglalkozó átfogó tanulmányán alapul:

- I. *A gyermekekkel szembeni – a világ minden részét érintő – erőszak globális jellegének hangsúlyozása, valamint az ENSZ-főtitkár tanulmányában megfogalmazott ajánlások globális támogatásának előmozdítása az arra alkalmas helyeken, különösen a releváns ENSZ-fórumokon.*
- II. *A gyermekekkel szembeni erőszak minden formájának megelőzésére és leküzdésére irányuló, országspecifikus fellépések támogatása, figyelembe véve a gyermekek elleni erőszaknak a világ különböző országaiban/régióiban jelentkező, eltérő formáit.*

III. Operatív rész

A fent említett célkitűzések előmozdítása érdekében az EU a következő területeken lép fel:

- i. ***Az ENSZ-főtitkár gyermekek elleni erőszakkal foglalkozó tanulmányának támogatása, amely a gyermekekkel szembeni erőszak minden formájának megelőzésére és leküzdésére irányuló globális referenciadokumentum.***

Foganatosítandó intézkedések:

- az Európai Uniónak a releváns ENSZ-, nemzetközi és regionális fórumokon nyilvánosan támogatnia kell az ENSZ-főtitkár tanulmányát és az abban szereplő megállapításokat, valamint elő kell mozdítania a tanulmányban foglalt ajánlások nyomon követését és végrehajtását;

- az Európai Uniónak az ENSZ-közgyűlésen kifejezetten támogatnia kell a gyermekek elleni erőszakkal foglalkozó ENSZ-különmegbízott megbízatásának kialakítását, ahogyan ezt az ENSZ-főtitkár gyermekek elleni erőszakkal foglalkozó tanulmánya ajánlja;
- az Európai Uniónak – a harmadik országokkal való kétoldalú kapcsolatfelvételek során is – megfelelően hivatkoznia kell az ENSZ-főtitkár gyermekek elleni erőszakkal foglalkozó, **átfogó** tanulmányára és az abban foglalt **ajánlásokra**, mivel ez a gyermekekkel szembeni erőszak elleni küzdelemre irányuló uniós fellépés kulcsfontosságú referenciadokumentuma.

ii. A gyermekek elleni erőszak leküzdésével kapcsolatos nemzetközi emberi jogi eszközök megerősítésének és eredményes végrehajtásának támogatása, különösen a következőké: a gyermek jogairól szóló egyezmény és fakultatív jegyzőkönyvei, a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód elleni egyezmény és fakultatív jegyzőkönyve, a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútuma, a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések (diszkrimináció) minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény és fakultatív jegyzőkönyve, a 138. és 182. ILO-egyezmény, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni ENSZ-egyezmény és az azt kiegészítő, az emberkereskedelem, különösen a nőkkel és gyermekekkel való kereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyv.

Foganatosítandó intézkedések:

- az Európai Uniónak el kell ismernie, hogy kívánatos volna, hogy a gyermek jogairól szóló egyezmény két fakultatív jegyzőkönyvét ez idáig még meg nem erősítő valamennyi állam fokozza a megerősítési eljárás befejezésére irányuló erőfeszítéseit, valamint az Európai Uniónak **elő kell mozdítania** e fakultatív jegyzőkönyvek **eredményes** végrehajtását;

- az Európai Uniónak a nemzetközi emberi jogi fórumokon, valamint adott esetben a harmadik országokkal való kétoldalú kapcsolatfelvételek során fokoznia kell a gyermek jogairól szóló egyezménynek és fakultatív jegyzőkönyveinek, valamint a gyermekek elleni erőszakkal kapcsolatos egyéb nemzetközi és regionális eszközöknek a **megerősítésére** ösztönző erőfeszítéseket;
- a nemzetközi és regionális emberi jogi fórumokon, valamint a harmadik országokkal való kétoldalú kapcsolatfelvételek során az Európai Uniónak különös hangsúlyt kell helyeznie a gyermek jogairól szóló egyezményben és két fakultatív jegyzőkönyvében foglalt rendelkezések **eredményes végrehajtásának** elősegítésére, továbbá az egyéb releváns nemzetközi és regionális szabályok és előírások végrehajtására, valamint elő kell mozdítania különösen a következő releváns politikai kötelezettségvállalások hatékony nyomon követését és végrehajtását: az ENSZ-közgyűlés gyermekjogok előmozdítását célzó 27. rendkívüli ülészakának eredményei és célkitűzései és ezen ülészak 2002. évi, határidős cselekvési terve („A gyermekekhez igazított világ”), továbbá a Millenniumi Nyilatkozat rendelkezései, a határidős millenniumi fejlesztési célok, valamint a 2005. évi világ-csúcstalálkozó záródokumentuma.

iii. A gyermekekkel szembeni erőszak minden formájának megelőzésére és leküzdésére irányuló országspecifikus stratégiák kidolgozása

Az Európai Unió a világ különböző országaira és régióira jellemző eltérő erőszakformákat figyelembe véve, és a gyermekek elleni erőszak nemi dimenzióját is szem előtt tartva a harmadik országokban való célzott fellépésre irányuló *országstratégiákat* dolgoz ki, hogy a gyermekekkel szembeni erőszak minden formájának leküzdését célzó átfogó fellépését egyedi országokra irányuló konkrét intézkedésekkel egészítse ki:

- a) E stratégiák kidolgozásához és azok alapjaként az Európai Unió először is átfogó értékelést készít a különböző országokban a gyermekekkel szembeni erőszak terén fennálló helyzetről. Ezen értékeléseknek a lehető legnagyobb mértékben meglévő dokumentumokra – különösen UNICEF-anyagokra –, különleges ENSZ-mechanizmusokra, kormányzati forrásokra és a civil társadalom releváns szereplőire kell támaszkodniuk.

b) Ezen átfogó értékelések alapján, és figyelembe véve az ENSZ-főtitkár gyermekek elleni erőszakkal foglalkozó tanulmányában foglalt ajánlásokat, valamint adott esetben a Gyermekjogi Bizottság és az emberi jogi egyezmény alapján létrehozott egyéb releváns testületek záró észrevételeit, az emberi jogi mechanizmusokban szereplő ajánlásokat, továbbá az érdekelt felek, különösen az olyan ENSZ-szervezetek, mint például az OHCHR, az UNICEF, a WHO, az ILO és az UNFPA által nyújtott releváns információkat, **az országstratégiák a következő elemekből tevődhetnek össze:**

- a gyermekekkel szembeni erőszak minden formájának megelőzése és kezelése érdekében a gyermek jogairól szóló egyezmény, annak két fakultatív jegyzőkönyve, valamint az egyéb nemzetközi és regionális emberi jogi eszközök és előírások gyors **megerősítésének** támogatása;
- a gyermek jogairól szóló egyezménnyel, valamint annak fakultatív jegyzőkönyveivel kapcsolatos **fenntartások** közül azok **visszavonásának** támogatása, amelyek összeegyeztethetetlenek az egyezmény, valamint a fakultatív jegyzőkönyvek tárgyával és céljával, vagy amelyek más tekintetben ellentétesek a nemzetközi joggal;
- a gyermek jogairól szóló egyezménynek és fakultatív jegyzőkönyveinek, valamint adott esetben egyéb regionális és nemzetközi emberi jogi eszközök és előírások **eredményes végrehajtásának**, továbbá a különösen a gyermekekkel szembeni erőszak leküzdésével kapcsolatos politikai kötelezettségvállalások nyomán követésének és végrehajtásának támogatása;
- a gyermekekkel szembeni erőszak minden formájára irányuló tilalom nemzeti jogszabályokba való beillesztését és a büntetlenség elleni küzdelmet célzó **jogalkotási reform** elősegítése és támogatása;
- az erőszakkal kapcsolatos ügyek tekintetében **független nemzeti nyomon követési**, valamint gyermekbarát jelentés- és **panasztételi mechanizmusok** és eljárások kialakításának ösztönzése és támogatása, megfelelő gyermekbarát eljárások és támogatási szolgáltatások kidolgozásával;

- a **gyermek**ek nyomon követési rendszerek és mechanizmusok kidolgozásában és végrehajtásában való **aktív részvételének** elősegítése és támogatása;
- a gyermekekkel szembeni erőszak minden formájának megelőzése és leküzdése érdekében **független nemzeti intézmények** létrehozásának elősegítése és támogatása;
- a gyermekekkel szembeni erőszak elleni küzdelemre irányuló – és a szükséges források elosztása révén megfelelő támogatásban részesülő – olyan **nemzeti stratégiák, cselekvési tervek és szakpolitikák kidolgozásának** elősegítése és támogatása, amelyek előmozdítják többek között az erőszakmentes értékeket és a figyelemfelkeltést, valamint amelyek a megelőzésre helyezik a hangsúlyt, figyelembe véve az erőszak nemi dimenzióját;
- a **nemzeti adatgyűjtési**, -elemzési és -terjesztési erőfeszítések kidolgozásának és végrehajtásának ösztönzése és támogatása, valamint a releváns kutatási kezdeményezések előmozdítása;
- a gyermekek erőszakkal szembeni védelmének fokozása, valamint a gyermekekkel szembeni erőszak minden formájának megelőzése, felderítése és az azokra való reagálás érdekében a gyermekekkel foglalkozó és a gyermekekért tevékenykedő személyekre vonatkozó **kapacitásépítő intézkedések** elősegítése és támogatása;
- **az áldozatok felépülésére és társadalmi újrabeilleszkedésére irányuló gyermekbarát szolgáltatásoknak**, valamint a megelőzési mechanizmusok és a fiatalokkal foglalkozó gyermekbarát igazságszolgáltatási rendszerek kialakításának elősegítése és támogatása;
- a büntetlenség megszüntetésére és a gyermekekkel szemben erőszakot elkövető valamennyi személy bíróság elé állítására irányuló **elszámoltathatósági mechanizmusok létrehozásának** elősegítése és támogatása.

- c) A COHOM – miután döntést hozott azon országok jegyzékéről, amelyek tekintetében konkrét fellépéseket kell tenni – meghozza azokat az intézkedéseket, amelyek az egyes országértékelések elkészítéséhez, valamint a gyermekek elleni erőszak különösen releváns formáit körvonalazó és ezek kezelésére vonatkozóan konkrét javaslatokat tartalmazó **országstratégia**-tervezetek kidolgozásához szükségesek.

A COHOM az országstratégia-tervezeteket benyújtja az egyes országokban működő uniós misszióvezetőknek, hogy azok helyi szinten további hozzájárulást nyújthassanak a tervezetekhez, valamint értékelhessék és jóváhagyhassák őket. Ezen hozzájárulásokat követően a COHOM elfogadja az országstratégiákat, és kezdeményezi azok végrehajtását.

- d) A gyermekekkel szemben a világ különböző részein tapasztalható erőszak elleni küzdelemre irányuló konkrét uniós fellépések felgyorsítása céljából már az iránymutatások végrehajtásának kezdeti szakaszában felállításra kerül egy **kísérleti program**, amely az uniós fellépés középpontjába legfeljebb 10, különböző régióban található országot állít, az egyes országoknak a gyermekek elleni erőszakkal foglalkozó ENSZ-tanulmányban azonosított eltérő helyzetére is figyelemmel. A kísérleti programban részt vevő országok kiválasztásakor az Európai Unió különösen fontolóra vehetné azon országokat, amelyekkel az Unió már emberi jogi párbeszédet vagy konzultációkat folytat, így lehetővé téve azt, hogy az EU a gyermekekkel szembeni erőszak kérdését mihamarabb és szisztematikus módon felvehesse az említett párbeszédbe és konzultációkba.

iv. Az egyéb releváns szereplőkkel való együttműködés

Alapelv, hogy az Európai Unió a gyermekekkel szembeni erőszak elleni küzdelemre irányuló fellépései során a rendelkezésre álló szakértelem lehető legjobb felhasználása céljából a lehető legnagyobb mértékű együttműködés kialakítására törekszik az Unión kívüli szereplőkkel, különösen az alábbiakkal:

- megfelelő ENSZ-mechanizmusok – különösen a különleges ENSZ-eljárások –, valamint az emberi jogi egyezmény alapján létrehozott testületek – különösen a Gyermekjogi Bizottság;
- az ENSZ szervezetei, különösen az OHCHR, az UNICEF, a WHO, az UNPD, az ILO és az UNFPA;
- egyéb nemzetközi szervezetek, különösen az Európa Tanács;
- a gyermekvédelemben helyi szinten részt vevő nemzetközi, kormányzati és nem kormányzati szervezetek, a gyermekvédelmi hálózatokat is beleértve.

Ennek lehetővé tétele céljából az Európai Unió **megerősíti** a különösen az ENSZ-szel, az Európa Tanáccsal¹ és az EBESZ-szel **már fennálló**, elsősorban kutatással, szisztematikus adatgyűjtéssel, -elemzéssel és terjesztéssel, valamint megfelelő országstratégiák kidolgozásával foglalkozó **partnerségeket**, továbbá mérlegeli az olyan egyéb potenciális szövetségekkel való **új partnerségek létrehozását**, mint például a köz- és magánszféra közötti partnerségek, felsőoktatási intézmények, civil társadalmi szervezetek és nemzetközi pénzügyi szervezetek.

v. Nyomon követés és jelentéstétel

A COHOM az országspecifikus stratégiák keretében elért eredmények nyomon követése érdekében meghozza a szükséges intézkedéseket.

¹ Lásd az Európa Tanács és az Európai Unió közötti 2007. május 10-i egyetértési megállapodást, különösen annak 21. cikkét – CM (2007) 74.

A gyermekekkel szembeni erőszak elleni küzdelem tekintetében országstratégiával rendelkező országokban az uniós misszióvezetőknek ezt a kérdést bele kell foglalniuk az emberi jogokkal kapcsolatos rendes jelentéseikbe, valamint – adott esetben – *ad hoc* módon a releváns fejleményekről is jelentést kell tenniük.

A gyermekkel szembeni erőszak helyzete alakulásának nyomon követéséhez a jelentéseken és az uniós forrásokból származó egyéb releváns információkon kívül más megbízható – különösen az ENSZ mechanizmusaiból és szervezeteitől, elsősorban az emberi jogi egyezmény alapján létrehozott testületektől, ezen belül pedig főleg a Gyermekjogi Bizottságtól és az UNICEF-től származó – információkat is felhasználnak.

Ezen túlmenően a civil társadalmi szervezetek és a gyermekvédelmi hálózatok által szolgáltatott releváns információkat is figyelembe veszik. A gyermekek nyomon követési folyamatban való részvételét – ahol csak lehetséges – biztosítani kell.

IV. Az uniós fellépések eszközei

Az EU azon túl, hogy a gyermekekkel szembeni erőszak kérdését adott esetben politikai párbeszédbe illeszti, és diplomáciai lépések tárgyává teszi, meghatározza különösen azt, hogy a gyermekekkel szembeni erőszak ezen iránymutatások és azok végrehajtási stratégiája szerinti leküzdésére irányuló konkrét intézkedéseket miként lehet kétoldalú vagy – bizonyos esetekben – *közösségi finanszírozás* révén támogatni.

V. Értékelés

A COHOM ezen iránymutatások elfogadását követően két évvel elvégzi a végrehajtási stratégia első felülvizsgálatát, amelynek során a kísérleti programra és az országstratégiák kidolgozásának folyamatára összpontosít. A COHOM e felülvizsgálat során annak kérdését is megvizsgálja, hogy a következő rendes felülvizsgálatig változatlan formában kell-e fenntartani „a gyermekekkel szembeni erőszak minden formája” elleni küzdelem kiemelt területét, vagy változtatni kell azon.

Azon nemzetközi szabályok, előírások és elvek nem kimerítő jegyzéke, amelyekre az Európai Unió a harmadik országokkal a gyermekek jogainak előmozdítása és védelme terén megvalósuló kapcsolatfelvételek során hivatkozhat

I. Az ENSZ emberi jogi eszközei

a) Szerződések és jegyzőkönyvek

Egyezmény a gyermek jogairól (1989),

Fakultatív jegyzőkönyv a gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és a gyermekpornográfiáról (2000),

Fakultatív jegyzőkönyv a gyermekek fegyveres konfliktusba való bevonásáról (2000),

A polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmánya (1966),

A polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányának fakultatív jegyzőkönyve (1966),

A polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányának a halálbüntetés eltörlésére irányuló második fakultatív jegyzőkönyve (1989),

A gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetközi egyezségokmánya (1966),

Nemzetközi egyezmény a faji megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről (1965),

Egyezmény a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések (diszkrimináció) minden formájának kiküszöböléséről (1979),

A nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések (diszkrimináció) minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény fakultatív jegyzőkönyve (1999),

Nemzetközi egyezmény a migráns munkavállalók és családtagjaik jogainak védelméről (1990),

Egyezmény a menekültek jogállásáról (1951),

A menekültek jogállásáról szóló egyezmény jegyzőkönyve (1966),

Egyezmény a hontalanság csökkentéséről (1961),

Egyezmény a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód ellen (1984),

A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód elleni egyezmény fakultatív jegyzőkönyve (2002),

b) Nyilatkozatok

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (1948),

Az ENSZ Millenniumi Nyilatkozata (2000),

„A gyermekekhez igazított világ” című nyilatkozat és cselekvési terv (2002),

A rasszizmus, a faji megkülönböztetés, az idegengyűlölet és az ezekhez kapcsolódó intolerancia elleni világkonferencián elfogadott nyilatkozat (durbani nyilatkozat) (2001),

A gyermekek törvénytelen toborzással és fegyveres erőkből vagy fegyveres csoportokban való felhasználásával szembeni védelméről szóló párizsi kötelezettségvállalások („párizsi kötelezettségvállalások”) (2007),

c) Elvek, szabályok, iránymutatások és egyéb szabályozó eszközök

Az Egyesült Nemzeteknek a fiatalkorúakat illető igazságszolgáltatással kapcsolatos minimális szabályokat tartalmazó gyűjteménye („pekingi szabályok”) (1985),

A szabadságuktól megfosztott fiatalkorúak védelmére vonatkozó szabályok („havannai szabályok”) (1990),

A fiatalkori bűnözés megelőzésére vonatkozó ENSZ-iránymutatások („rijádi iránymutatások”) (1990),

A helyreállító igazságszolgáltatás büntetőügyekben való alkalmazására vonatkozó alapelvek (2002),

A bűncselekmények gyermekkorú áldozatait és szemtanúit érintő ügyekkel kapcsolatos igazságszolgáltatásra vonatkozó iránymutatások (2005),

A hazájukon belül lakóhelyüket elhagyni kényszerültekre vonatkozó irányadó elvek („dengi elvek”) (1998),

A gyermekek védelmével és jólétével kapcsolatos szociális és jogi elvekről szóló nyilatkozat, különös tekintettel a nevelőszülők kirendelésére, valamint a hazai és a külföldre történő örökbefogadásra (1986),

A fegyveres erők vagy fegyveres csoportok kötelékébe tartozó gyermekekről szóló elvek és iránymutatások („párizsi elvek”) (2007),

II. Nemzetközi munkaügyi egyezmények

138. számú egyezmény a foglalkoztatás alsó korhatáráról (1973),

182. számú egyezmény a gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltásáról és a felszámolására irányuló azonnali lépésekről (1999),

169. számú egyezmény a független országokban élő bennszülött és törzsi népekről (1989),

III. Nemzetközi humanitárius jogi eszközök

A genfi egyezmények, különösen a polgári lakosság háború idején való védelméről szóló IV. genfi egyezmény (1949),

A genfi egyezményeket kiegészítő, a nemzetközi fegyveres összeütközések áldozatainak védelméről szóló I. jegyzőkönyv (1967),

A genfi egyezményeket kiegészítő, a nem nemzetközi fegyveres összeütközések áldozatainak védelméről szóló II. jegyzőkönyv (1967),

Egyezmény a gyalogsági aknák alkalmazásának, felhalmozásának, gyártásának és átadásának betiltásáról, valamint megsemmisítésükről (ottawai egyezmény) (1997),

IV. Nemzetközi büntetőjogi eszközök

A Nemzetközi Büntetőbíróság Statútuma (Római Statútum) (1998),

A nemzetközi szervezett bűnözés elleni ENSZ-egyezményt kiegészítő, az emberkereskedelem, különösen a nőkkel és gyermekekkel való kereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyv (2000),

V. Nemzetközi magánjogi eszközök

Hágai Egyezmény a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól (1980),

Hágai Egyezmény a gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről (1993),

VI. Európai emberi jogi okmányok

Az Európai Unió Alapjogi Chartája (2000) (különösen a gyermekek jogairól szóló 24. cikk),

Európai egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről (1950),

Európai Szociális Charta (1961),

Európai egyezmény a gyermekek jogainak gyakorlásáról (1996),

Európai egyezmény a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről (1987),

Szerződés az Európai Unióról (11. cikk) (1992),

Európai Konszenzus a fejlesztési politikáról:

I. rész – EU (különösen az 5. és a 7. pont)

II. rész – EK (különösen a 97., a 101. és a 103. pont)

Közösségi eszközök és egyéb intézkedések:

– 2006. július: „Az EU gyermekjogi stratégiája felé” címet viselő bizottsági közleménynek a gyermekekről szóló, szélesebb körű és hosszú távú uniós paktum részeként történő elfogadása, a gyermekek jogainak Unión belüli és az Unió külső tevékenységeiben való előmozdítása érdekében;

– 2007. június: az „Európai Gyermejjogi Fórum” létrehozása;

– *A gyermekek jogainak a külkapcsolatokban való érvényesítéséről szóló, hamarosan elkészülő bizottsági cselekvési terv;*

– 2007.: *A humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzus felé* című bizottsági közlemény, amely a humanitárius segítségnyújtásról a nemzetközi jog tiszteletben tartására szólít fel.

VII. Afrikai regionális emberi jogi eszközök

Afrikai charta az emberi jogokról és a népek jogairól (1981),

Az emberi jogokról és a népek jogairól szóló afrikai chartának a nők jogairól szóló jegyzőkönyve (2000),

Afrikai charta a gyermekek jogairól és jólétéről (1990),

VIII. Amerikaközi regionális eszközök

Az Emberi Jogok Amerikai Egyezménye (1969),

Az Emberi Jogok Amerikai Egyezményének a gazdasági, szociális és kulturális jogokról szóló kiegészítő jegyzőkönyve (San Salvador-i Jegyzőkönyv) (1988),

Amerikaközi egyezmény a nők elleni erőszak megelőzéséről, büntetéséről és felszámolásáról (1994),

Amerikaközi egyezmény a nemzetközi gyermekkereskedelemlről (1994),

Amerikaközi egyezmény a gyermekek nemzetközi visszaszolgáltatásáról (1989).